

Obsah

Předmluva k českému vydání	13
Předmluva k prvnímu německému vydání	15
Předmluva k druhému německému vydání	16
Úvod. Obor patrologie	17
I. Pojem „otec“	17
II. Církevní otec – učitel církve – církevní spisovatel	17
III. Patrologie – patristika – dějiny literatury	19

První část

Apoštolská a poapoštolská literatura

Úvod. Vznik křesťanské literatury	25
I. Ústní tradice a předliterární formy	25
II. Literární druhy apoštolské literatury	27
První kapitola. Biblické apokryfy	30
Úvod: Formování biblického kánonu	30
A. Nový zákon	30
B. Starý zákon	36
I. Evangelia.	39
A. Literární druh	39
B. <i>Protoevangelium Jakubovo</i>	43
C. <i>Koptské Tomášovo evangelium</i>	45
D. <i>Epistula apostolorum</i>	47
E. <i>Nikodémovo evangelium</i>	48
II. Skutky apoštolské.	51
A. Literární druh	51
B. <i>Skutky Petrovy</i>	53
C. <i>Skutky Pavlovy</i>	55
III. Listy	57
A. Literární druh	57
B. <i>List Barnabášův</i>	58

IV. Apokalypsy	60
A. Literární druh	60
B. <i>Pastýř Hermův</i>	64
C. Křesťanské <i>Sibylliny věštby</i>	67
Druhá kapitola. Poapoštolská literatura.	70
I. Listy	73
A. <i>První list Klementův</i>	73
B. Listy Ignáce Antiochijského.	75
C. Listy Polykarpa ze Smyrny	78
II. Církevní texty	81
A. Papiášovy zlomky	81
B. <i>Didaché</i>	83
III. Nejstarší kázání: tzv. <i>Druhý list Klementův</i>	85
IV. Počátky křesťanské poesie: <i>Ódy Šalomounovy</i>	87

Druhá část

Literatura období pronásledování

Třetí kapitola. Apologeté a mučedníci	97
Úvod: Křesťanská řečtina	97
I. Řečtí apologeté.	99
A. Apologie <i>List Diognetovi</i>	104
B. Justin Mučedník	107
Exkurs 1: Dialog v antice a křesťanství	113
C. Tatianos ze Sýrie.	115
D. Athénagoras	119
II. Paschální kázání Melitóna ze Sard	123
III. Zprávy o mučednictví	125
A. <i>Acta</i>	128
B. <i>Martyria a passiones</i>	134
Čtvrtá kapitola. Heretici a pravověrní	141
Úvod: Orthodoxie a herese ve staré církvi	141
I. Heretické proudy.	142
A. Gnosticismus	142
B. Markión	152
C. Montanismus	154
D. Monarchianismus	156
II. Orthodoxní odpovědi	157
A. Irenaeus z Lyonu	157
B. Hippolytos Římský	164

Pátá kapitola. Počátky křesťanských škol	170
I. Filón Alexandrijský	174
II. Klement Alexandrijský	177
A. <i>Protrepticus</i>	180
B. <i>Paedagogus</i>	181
C. <i>Stromateis</i>	181
III. Órigenés	183
A. Exegetické spisy.	188
B. Spirituální theologie.	193
C. <i>De principiis</i>	194
D. <i>Contra Celsum</i>	196
E. Spory o Órigena	198
Šestá kapitola. Počátky latinské křesťanské literatury	200
Úvod: Křesťanská latina	200
I. První latinské překlady bible.	203
II. Tertullianus	205
A. <i>Ad nationes a Apologeticum</i>	209
B. <i>De anima</i>	212
C. <i>De praescriptione haereticorum</i>	214
D. <i>Adversus Marcionem</i>	215
E. <i>Adversus Praxean</i>	217
III. Minucius Felix	219
IV. Cyprianus z Kartága	222
A. <i>De lapsis</i>	226
B. <i>De ecclesiae unitate</i>	227
C. Listy	229
Exkurs 2: List v antice a křesťanství	231
V. Novatianus	238
<i>De Trinitate</i>	240
VI. Lactantius	241
<i>Divinae institutiones</i> a jejich <i>Epitomé</i>	242

Třetí část

Literatura nastupující říšské církve (začátek 4. století – kolem r. 430)

Sedmá kapitola. Hlavní rysy dějin 4. století	251
I. Politické dějiny	251
Úvod: Sakrální idea říše	252
A. Konstantin Veliký (306/324–337).	255
B. Konstantinovi synové (337–361)	258
C. Julian Apostata (361–363) a Iovianus (363–364)	260

D. Valentinianus (364–375) a Valens (364–378)	261
E. Theodosius Veliký (379/388–395).	263
II. Církevní dějiny	264
A. Patriarcháty	265
B. Synody.	275
III. Theologie.	284
A. Anomoité (ariáni, novoariáni, eunomiáni).	286
B. Homoúsiáni (nikajští)	288
C. Homoiúsiáni (eusebiáni, semiariáni)	290
D. Homiáni	291
Osmá kapitola. První fáze arianismu	292
I. Eusebios z Caesareje	292
A. Historické spisy	295
B. Díla k bibli a exegesi	303
C. Apologetické spisy.	305
II. Areios	308
III. Nikajský koncil (325)	312
A. <i>Symbolum</i>	315
B. Velikonoční dekret.	318
C. Kánony	319
D. Synodální list	319
IV. Athanasios	320
V. Hilarius z Poitiers	330
A. <i>De Trinitate</i>	335
B. Exegetická díla	338
Devátá kapitola. Druhá fáze arianismu a apollinarismus	341
I. Apollinarios z Laodikeje	341
A. Dílo	343
B. Christologie	344
II. Basil Veliký	346
A. <i>Contra Eunomium</i>	353
B. <i>De Spiritu sancto</i>	354
C. Listy	356
D. Mnišské řehole	360
III. Řehoř z Nyssy	363
A. Velká theologická díla	366
B. Exegetická díla	370
C. Asketické spisy	373
D. Kázání a řeči.	374
E. Listy	375

IV. Řehoř z Nazianzu.	376
A. Básně	380
B. Řeči	382
C. Listy	384
V. Konstantinopolský koncil (381).	385
A. <i>Symbolum</i>	387
B. <i>Tomus</i> a kánony	390
Desátá kapitola. Pastýři, exegeté a asketi.	392
I. Cyril Jeruzalémský.	392
Katechese	394
3. exkurs: Křesťanská iniciace	396
II. Epifanios z Constantie (Salamíny)	401
A. <i>Ancoratus</i>	404
B. <i>Panarion</i>	404
III. Ambrož.	405
A. Exegetické dílo	414
B. Katechetické spisy.	416
C. Hymny.	418
IV. Diodóros z Tarsu	420
Theologie a exegeze	421
V. Theodóros z Mopsuestie.	424
A. Exegese	425
B. Theologie	428
C. <i>Katechese</i>	429
VI. Jan Zlatoústý	430
A. <i>De sacerdotio</i>	439
B. <i>Homilie o sochách</i>	440
C. <i>Křestní katechese</i>	441
VII. Rufinus z Concordie (Aquileia).	443
VIII. Jeroným	446
A. Překlady bible	455
B. <i>De viris illustribus</i>	456
C. Listy	458
Jedenáctá kapitola. Mniši, svatí a poutníci	462
I. Mnišská literatura	466
A. Pachomios	467
B. Evagrius Pontikos	472
C. Symeon z Mezopotámie (Makarinos).	478
D. Jan Cassianus	481

II. Životy a příběhy svatých	486
<i>Vita Antonii</i>	489
III. Itineraria	492
<i>Itinerarium Egeriae</i>	494
Dvanáctá kapitola. Augustin z Hippo.	498
I. Životopis, spisovatelská činnost a hlavní rysy jeho myšlení.	504
A. Do konverze	504
B. Od křtu ke kněžskému svěcení	512
C. Kněz a biskup v Hippo	514
II. Nejvýznačnější díla a jejich theologie	530
A. <i>Confessiones</i>	530
B. Biblická exegese a porozumění Písmu	532
C. Christologie a soteriologie.	535
D. <i>De Trinitate</i>	538
E. <i>De civitate Dei</i>	541
F. <i>Enchiridion</i> a <i>De doctrina Christiana</i>	543
G. <i>Sermones ad populum</i>	546
H. Listy	551
I. Mnišské spisy.	554
III. Seznam děl (chronologie, edice, anglické překlady, komentáře)	559

Čtvrtá část

Literatura na přechodu od pozdní antiky k ranému středověku (okolo r. 430 – do poloviny 8. století)

Třináctá kapitola. Theologické spory 5. století.	596
I. Nestorios, Cyril Alexandrijský a Efezský koncil (431)	596
A. Nestoriova díla a theologie	600
B. Koncilní akta	603
C. Dílo a theologie Cyrila Alexandrijského	605
II. Theodorétos z Kyrru	610
A. Exegetická díla	613
B. <i>Eranistés</i> a Theodorétova christologie	615
C. <i>Církevní dějiny</i>	616
III. Lev Veliký	617
<i>Tomus ad Flavianum</i> a christologie Lva	623
IV. Chalkedonský koncil (451).	626
A. <i>Symbolum</i>	627
B. Kánony a synodální list	629

Čtrnáctá kapitola. Latinská patristická literatura v období Franků, Gótů a Langobardů (5.–7. století)	631
I. Salvianus z Marseille	631
<i>De gubernatione Dei</i>	633
II. Boëthius	635
<i>De consolatione philosophiae</i>	639
III. Cassiodorus	642
Dílo a význam	645
IV. Benedikt z Nursie.	648
<i>Řehole</i>	652
V. Řehoř Veliký.	657
A. <i>Moralia in Iob</i>	663
B. <i>Regula pastoralis</i>	665
C. <i>Dialogy</i>	667
D. <i>Registrum epistularum</i>	669
VI. Řehoř z Tours	670
<i>Historia Francorum a Libri miraculorum</i>	672
VII. Isidor ze Sevilly	674
<i>Etymologiae a Sententiae</i>	677
Patnáctá kapitola. Pochalkedonská řecká literatura do období arabské expanze (6.–8. století)	679
I. Katény	679
II. Pseudo-Dionysios Areopagita.	682
Dílo a theologie.	684
III. Maximos Vyznavač.	687
Dílo a theologie.	691
IV. Jan z Damašku	694
<i>Řeči o posvátných obrazech</i>	697
Šestnáctá kapitola. Literatura křesťanského Východu	700
I. Syrská literatura	702
A. Afraat	708
B. Efrém	712
II. Koptská literatura	718
Šenut z Atripe.	722
III. Etiopská literatura	724
IV. Arménská literatura.	727
V. Gruzínská literatura	730
VI. Arabská literatura	732
Severus ibn al-Muqaffa (před r. 955 – po r. 987).	732
VII. Staroslověnská literatura	734

Všeobecná bibliografie737
I. Bibliografie737
II. Slovníky/encyklopedie737
III. Patrologie a dějiny literatury739
IV. Ediční řady741
V. Překladové řady743
VI. Referenční díla744
VII. Příručky (historie, filologie, theologie)745
VIII. Časopisy a ročenky745
IX. Monografické řady746
X. Mikrofiše747
XI. Elektronické databáze748
XII. Internetové adresy749
Seznam zkratk750
I. Časopisy a řady750
II. Primární prameny770
III. Obecné zkratky771
Rejstřík pramenů773
Jmenný a věcný rejstřík.789
Seznam míst na mapě (přední předsádka)805
Ediční poznámka807